

Gaļas liellopu audzēšana Latvijā

Situācija un attīstības perspektīvas,
Sadarbība,
Nākotnes izaicinājumi.

2013. gada 4.oktobrī

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2013/15, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Gaļas liellopu audzēšana Latvijā (2013.gadā)

744 ganāmpulki ar 42.7 tūkst. zīdītājgovju (LDC dati)

- vidēji ganāmpulkā 44 liellopi (LDC dati)
- atnešanās rādītājs: 63% novērt.

cilvēki tieši iesaistīti nozarē novērt.

~ 26.7 tūkst. ha izmantotas LIZ novērtēj.

7.8 tūkst. t saražotas liellopu gaļas LDC dati

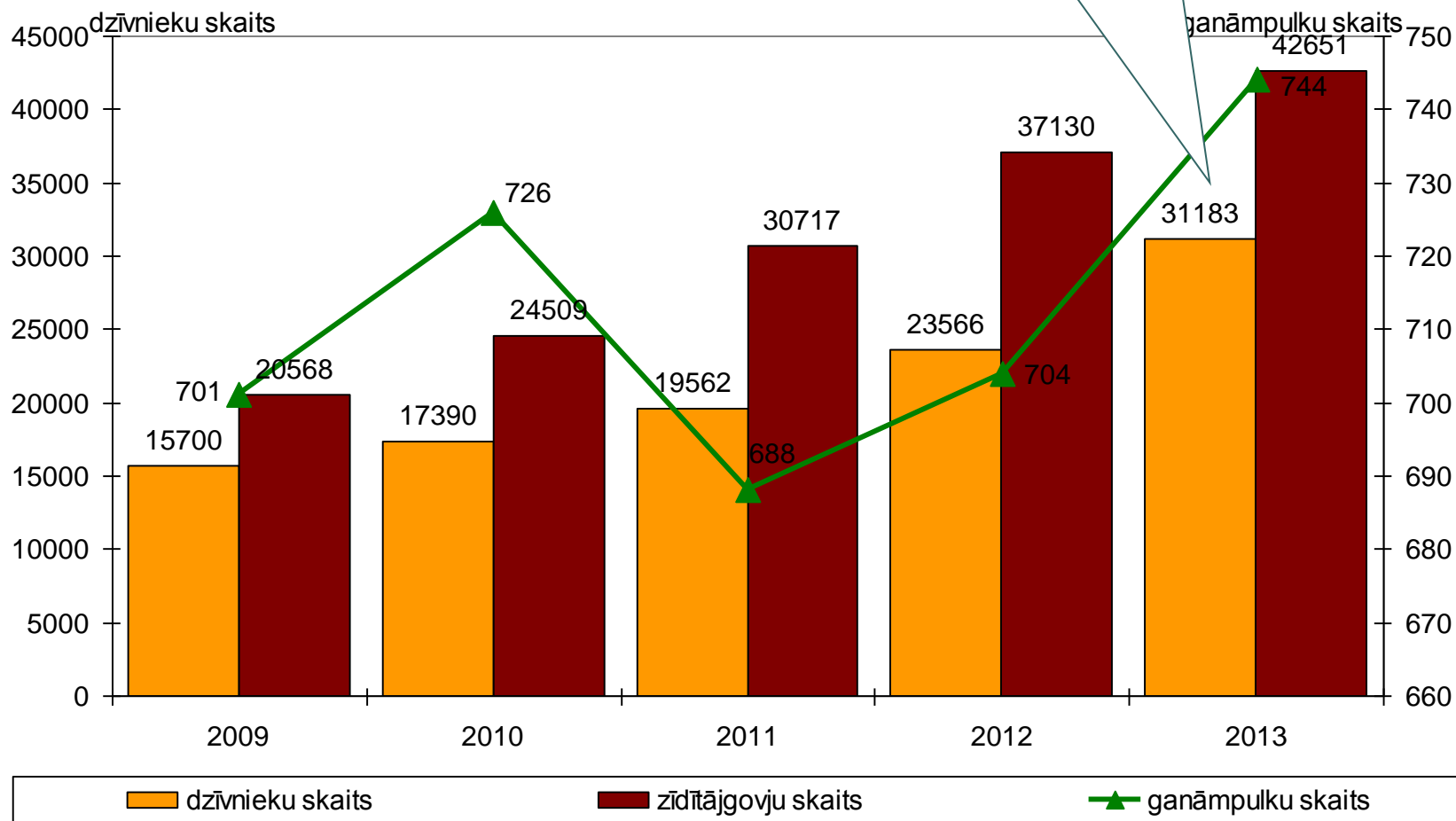
3608 eksportēti dzīvnieki LDC dati par 2012.gadu

milj. Ls - saražotās produkcijas vērtība novērt.

% - lopkopības produkcijas vērtības novērt.

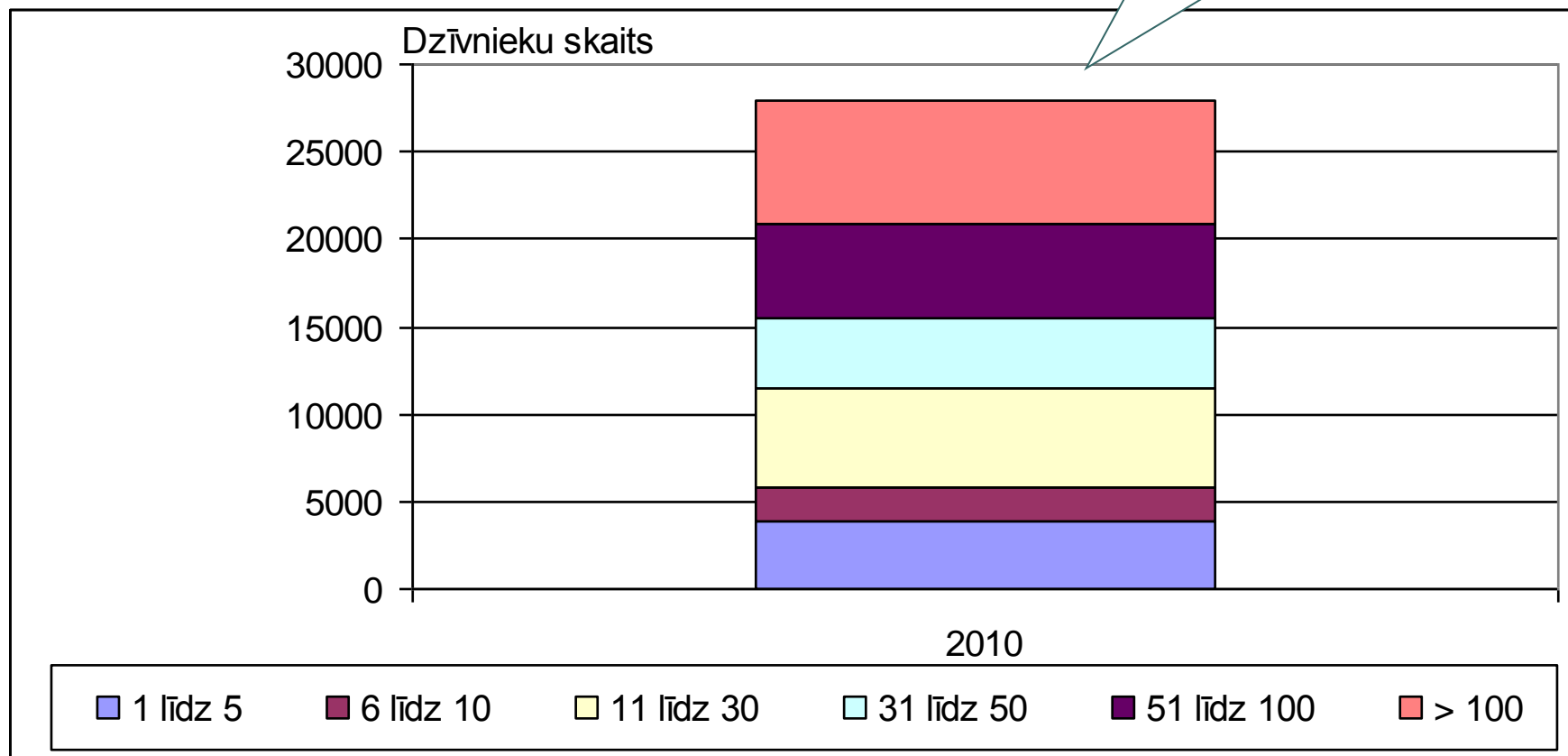
Nozares mērogs

Ikgadējs dzīvnieku skaita
pieaugums ~ 20%,
zīdītājgovis veido ## % no
kopējā dzīvnieku skaita

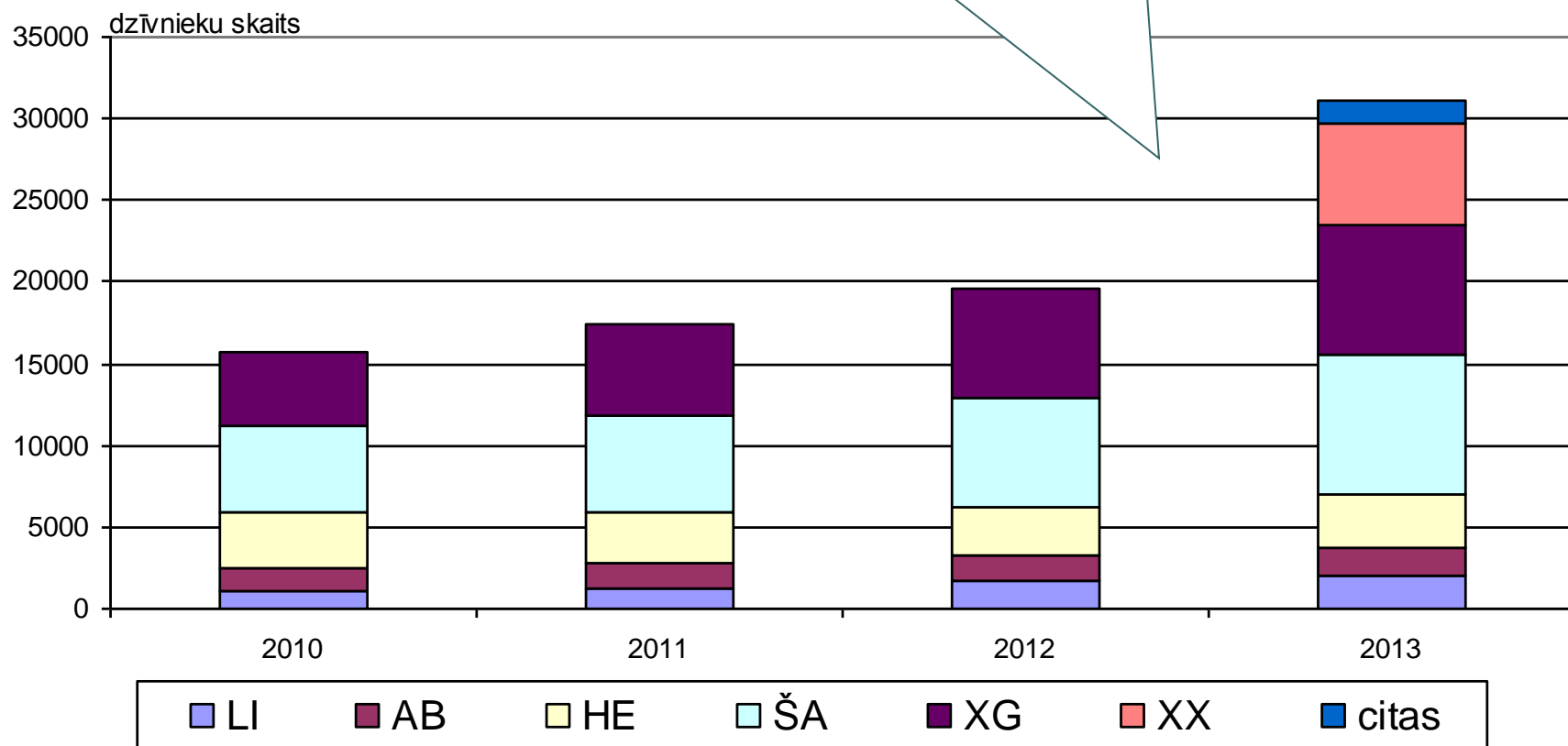
Nozares struktūra

##% dzīvnieku koncentrējas ganāmpulkos virs 30 dzīvniekiem

Nozares struktūra (II)

Saskaņā ar pētījumu ## un ## dod vislielāko atdevi (ieguldījumi Ls uz dzīvmasas pieaugumu kg)

Nozares attīstības priekšrocības

- Ir iespējams apsaimniekot tehniski sarežģīti pieejamas platības, aizlaistus krūmājus, platības ar nabadzīgu augsni un, līdz ar to, zālāju sastāvu, kas citādi būtu aizlaistas un neapsaimniekotas.
- Izveidota produkcijas pārdošanas sistēma (eksportam), ko nodrošina SIA Liellopu izsoles.
- Pieprasījums pēc kvalitatīvas liellopu gaļas un vaislas materiāla ārvalstu tirgos (ES un ārpus tās) pieaug.

Sadarbība nozares ietvaros

- SIA “Latvijas gaļas liellopu audzētāju asociācija”
 - ## biedri
 - kopš 1998. gada īsteno valsts ciltsdarba programmu gaļas liellopu audzēšanas nozarē Latvijā
- Gaļas liellopu audzētāju biedrība
 - ## biedri
 - pārstāv nozares ražotāju intereses LOŠP, Zemnieku Saeimā, Zemkopības ministrijā u.c.

2012./2013.gadā paveiktais

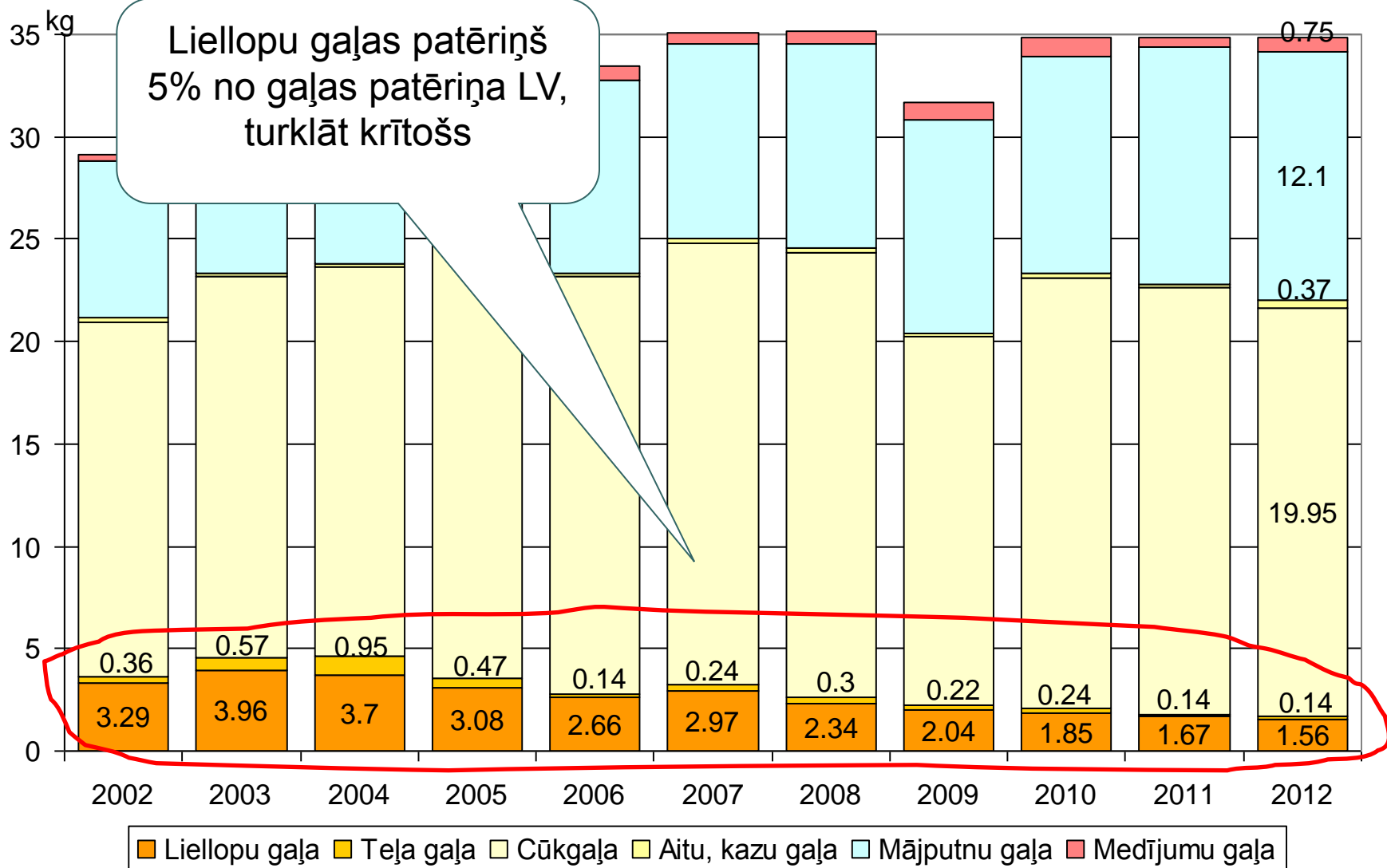
- Nodrošināta nozares ražotāju interešu pārstāvniecība LOSP, aktīva līdzdalība Gaļas grupas sēdēs (Erna Augstkalniņa).
Aktuālie jautājumi:
 - gaļas liellopu kaušanu mazjaudas kautuvēs
 - subsīdiju piešķiršana datu apstrādei Datu centrā
- Nozares ražotāju interešu pārstāvniecība ZM, izstrādāti un iesniegti priekšlikumi nozares vajadzībām, attiecībā uz valsts atbalstu:
 - Ciltsgrāmata;
 - Gaļas liellopu novērtēšana;
 - Kontrolnobarošana – dažādu šķirņu vaislas buļļu pēcnācēju novērtēšana;
 - Augstvērtīga gaļas liellopu vaislas materiāla iegāde
 - Transporta un nepieciešamā aprīkojuma iegādei
- Darbs pie ciltsdarba programmas pilveidošanas:
 - Izstrādāta uzlabota ciltsdarba programma (Ieva Freidenfelde);
 - uzsākts darbs pie jaunu vērtētāju sagatavošanas sadarbībā ar Gaļas liellopu audzētāju asociācijas speciālistiem
- Sadarbības veicināšana starp biedrības biedriem:
 - Kopīga rīcība vaislas materiāla pirkšanas/ pārdošanas darījumos;
 - **Sertificētu veterinārārstu prakses vietu apzināšana un kontaktu publicēšana;**
- Informācijas izplatīšana, zināšanu attīstība un pieredzes apmaiņas pasākumu organizēšana:
 - Gaļas liellopu audzēšanas seminārs Vidzemes zemniekiem Mazsalacā (##.##.2012.);
 - Ziņojums un prezentācija par nozares aktualitātēm
 - Sadarbībā ar Lauku tīklu un K/S Baltic meat Standard mācību seminārs par kautķermeņu atšķirību vērtēšanu bullēniem, kas tika izaudzēti ar un bez papildus piebarošanas.
 - **dalība starptautiskā gaļas liellopu vērtēšanas seminārā Lietuvā 2012.gada pavasarī**
 - 2 pieredzes apmaiņas braucieni. Aprīlī- uz Lietuvu, augustā- Franciju (vērtīgi kontakti vaislas materiāla iegādei)
 - pieredzes apmaiņas brauciens uz Gruziju
- Projekts «Gaļas liellopu nobarošanas ekonomiskuma pārbaude»

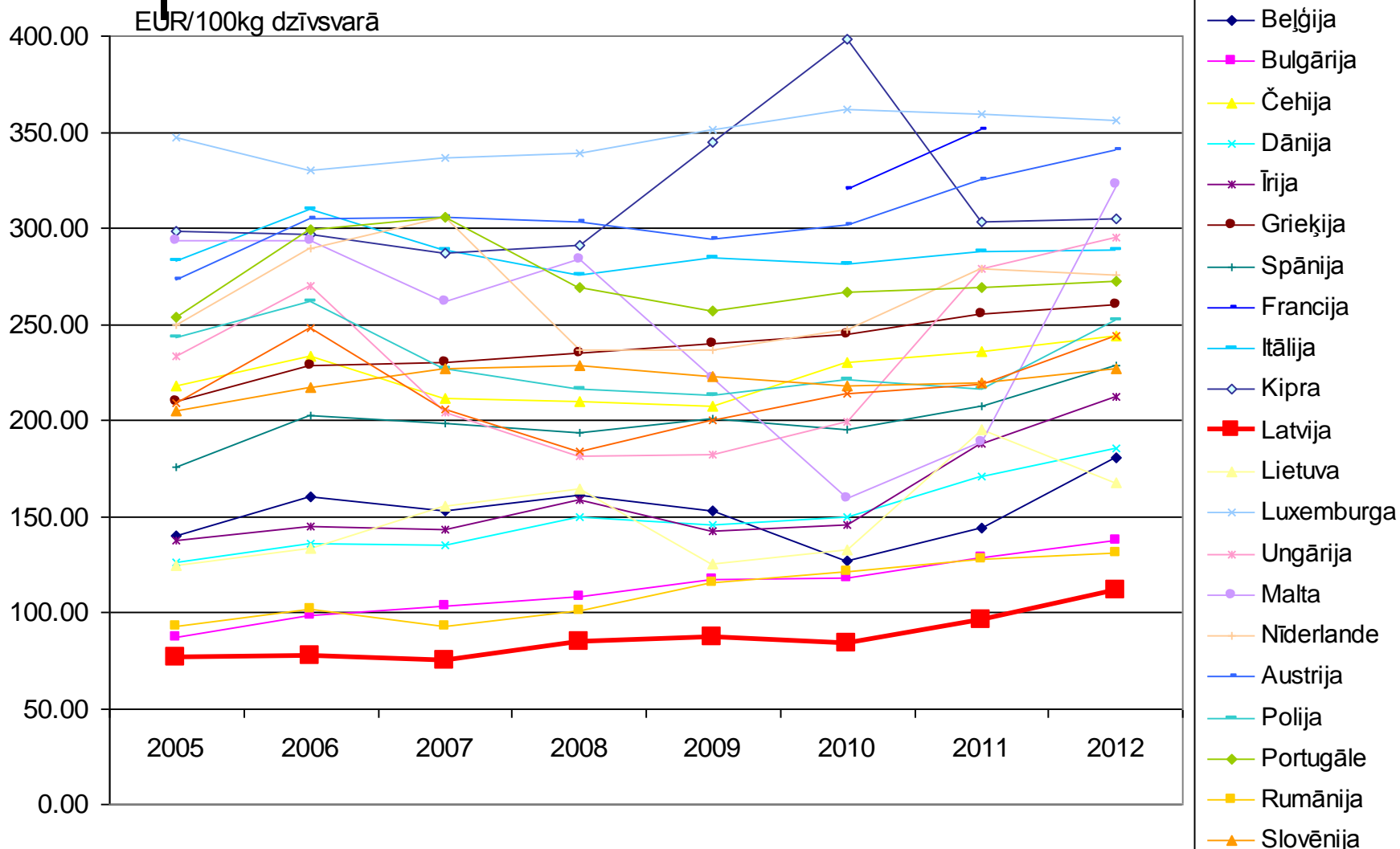
Nozares attīstības šķēršļi

- Nepieciešams apjomīgs finanšu starta kapitāls, saimniekošanas uzsākšanai un darbībai pirmajos gados, jo ienākumi sākas ar 4to saimniekošanas gadu.
- Kooperācijas trūkums iekšējā tirgus apguvei un produkcijas pirmapstrādei (kopīga, ražotājiem piederoša kautuve).
- Lētas un zemas kvalitatīvas gaļas klātbūtne vietējā tirgū, ko veicina valsts iestāžu veikto iepirkumu lēmumu pieņemšana, kā arī Latvijas gaļas pārstrādātāju izvēle.
- Liellopu gaļas patēriņš Latvijā ir zems un pēdējo gadu laikā krītās. Liellopu gaļas iegādes cena LV – viszemākā starp ES dalībvalstīm, kas
- Grūtības iegādāties, iznomāt lauksaimniecības zemi.
- Nozares attīstībai nepieciešamo ārpakalpojumu speciālistu (vetārstu, ...) trūkums.
- Spēkbarības ražošana gaļas liellopu audzēšanas saimniecībās netiek ieskaitīta saimniecības ieņēmumos (jo ir pašpatēriņš), līdz ar to saimniecībai grūtības izpildīt atbilstības kritērijus atbalsta maksājumu saņemšanai.
- Nozares attīstībai nepietiekams atbalsts šķirnes saimniecībām.
- Kvalitatīva vaislas materiāla iegādes problēmas.
- Ilgtermiņa atbalsts jaunajiem zemniekiem saimniecību izveidei.
- Lopkopības nozaru salīdzinoši lielā darbietilpība un tādējādi mazāka pievilcība jauno lauksaimnieku acīs (nav iespējams paņemt atvaļinājumu, “esi piesiets pie astes”). Nepieciešams veidot lauku saimnieku aizvietotāju dienestu, kas ļautu arī lopkopības saimniecību īpašniekiem un vadītājiem doties atvaļinājumā.

Gaļas patēriņa (kg/cilv.) struktūra Latvijā 2002.-2012.g. (bez gataviem produktiem)

Teļu (calves) pārdošanas cena ES dalībvalstīs 2005.-2012.g. (EUR/100 kg dzīvsv.)

Nākotnes izaicinājumi

- Latvijā ražotas liellopu gaļas vietējā patēriņa attīstība
- Tirgspējīgu gaļas liellopu audzētāju – saimniecību un liellopu audzēšanas apjomu attīstība
- Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības ķēdes pagarināšana (augkopība – lopkopība – pārstrādes produkti - patēriņš) vietējā līmenī
- Šobrīd neizmantotu lauksaimniecības zemju atgriešana ražošanā
- Veicināt jauniešu atgriešanos laukos, kas izraisītu pozitīvu paaudžu maiņu

Gaļas liellopu audzēšanas nozares attīstības indikatori 2020.gadā

Indikators	Rādītājs 2012.gadā	Rādītājs 2020.gadā
Gaļas liellopu skaits		↑ 12% gadā
Tirgspējīgu saimn.skaits		
Ražošanā izmantotā LIZ	26.7 tūkst.ha	
Saražotā produkcija:		
dzīvnieki kaušanai		
vaislas dzīvnieki		
Liellopu gaļas patēriņš LV	1.5kg/cilv.	3kg/cilv.